

नेपालमा यौन दुर्बलतासम्बन्धी अध्ययन, २०२४

तथ्य-तथ्याङ्क

सन् २०२४ मा ३० वर्ष र सोभन्दा माथिका ३३८२ विवाहित वयस्कहरूको सहभागितामा यौन दुर्बलतासम्बन्धी राष्ट्रिय सर्वेक्षण गरिएको थियो। नेपालका सातवटै प्रदेश र हिमाल, पहाड, तराईको प्रतिनिधित्व हुने गरी ३४ जिल्लाबाट सामाजिक तथा व्यक्तिका व्यवहारजन्य तथ्यहरू, मोटोपन, उच्च रक्तचाप र रगतमा ग्लुकोजको मात्रा सहितको तथ्याङ्कका साथै उनीहरूको यौन क्षमताको बारेमा अन्तराष्ट्रिय मापदण्ड अनुसारको तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएको थियो। नेपालको भूगोल र जनसंख्यालाई प्रतिनिधित्व हुने गरी बहु-चरणमा नमुना सङ्कलन गर्ने वैज्ञानिक विधि र सङ्कलित नमुनाहरूबाट जनसंख्याको प्रतिनिधित्व हुने गरी अङ्कभार राखेर तथ्याङ्कको विश्लेषण गरियो। यसरी पत्ता लगाइएका यौन दुर्बलता भएका केही व्यक्तिहरू र यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य विज्ञहरू मध्ये केहीसँग बिस्तृत छलफल गरी यसका कारणहरूको बारेमा पनि तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएको थियो।

विवरण	जम्मा % (९५% CI)	पुरुष % (९५% CI)	महिला % (९५% CI)
यौन दुर्बलता दर	६७.८ (६७.०, ६८.६)	७२.२ (६९.९, ७४.५)	६७.० (६६.१, ६७.८)
यौन दुर्बलताका प्रकारहरू			
लिङ्ग उत्तेजना नहुने समस्या		७२.२ (७०.२, ७४.१)	
लिङ्ग उत्तेजना नहुने (सामान्य)		३१.७ (२९.७, ३३.७)	
लिङ्ग उत्तेजना नहुने (सामान्य देखि मध्यम)		२५.८ (२३.९, २७.७)	
लिङ्ग उत्तेजना नहुने (मध्यम)		९.७ (८.४, ११.०)	
लिङ्ग उत्तेजना नहुने (जटिल)		५.१ (४.२, ६.१)	
यौन दुर्बलता भएका मध्ये			
सम्भोगबाट सन्तुष्टी प्राप्त नगर्ने		८४.४ (८२.८, ८५.९)	
यौन चाहना नहुने		९१.८ (९०.६, ९२.९)	९१.९ (९१.४, ९२.४)
चरम सुख प्राप्त गर्न नसक्ने		७५.३ (७३.४, ७७.२)	७३.५ (७२.७, ७४.३)
समग्रमा यौन सन्तुष्टी प्राप्त गर्न नसक्ने		७३.९ (७२.०, ७५.८)	५७.६ (५६.७, ५८.५)

विवरण	जम्मा % (९५% CI)	पुरुष % (९५% CI)	महिला % (९५% CI)
यौन उत्तेजना नहुने			९४.३ (९३.८, ९४.३)
यौन सम्पर्कको समयमा पीडा महसुस हुने			६५.९ (६५.०, ६६.७)
योनिमा चिप्लोपन नआउने वा योनि सुख्खा हुने			८६.० (८५.३, ८६.६)
भौगोलिक क्षेत्र अनुसार यौन दुर्बलताको अवस्था			
हिमाली क्षेत्र	६६.१ (६४.०, ६८.१)	७९.८ (७५.५, ८३.८)	६३.३ (६१.१, ६५.६)
पहाडी क्षेत्र	६६.४ (६४.७, ६८.०)	७७.७ (७४.४, ८०.७)	६३.४ (६१.५, ६५.२)
तराई क्षेत्र	६८.८ (६७.८, ६९.८)	६६.० (६३.१, ६८.९)	६९.२ (६८.१, ७०.३)
प्रदेश अनुसार यौन दुर्बलताको अवस्था			
कोशी	६०.१ (५६.६, ६३.५)	७६.० (७०.८, ८०.८)	५१.३ (४६.९, ५५.६)
मधेश	७२.६ (७१.४, ७३.७)	६४.१ (५९.५, ६८.५)	७३.३ (७२.१, ७४.४)
वागमती	६७.३ (६४.३, ७०.१)	७३.८ (६८.८, ७८.४)	६४.४ (६०.७, ६७.८)
गण्डकी	५४.७ (५१.१, ५८.२)	७४.८ (६८.८, ८०.३)	४६.५ (४२.२, ५०.७)
लुम्बिनी	५२.३ (४९.०, ५५.६)	७१.५ (६६.५, ७६.२)	४०.८ (३६.८, ४५.०)
कर्णाली	७१.५ (६९.७, ७३.२)	८२.४ (७७.३, ८६.३)	७०.२ (६८.२, ७२.०)
सुदूर पश्चिम	६३.२ (६०.९, ६५.५)	६७.० (६०.५, ७२.७)	६२.७ (६०.२, ६५.१)
गाउँ शहर बसोबास अनुसार यौन दुर्बलता			
शहर	६८.१ (६७.२, ६९.१)	६९.४ (६७.०, ७१.९)	६७.९ (६६.९, ६८.९)
गाउँ	६७.१ (६५.७, ६८.५)	७७.० (७४.०, ८०.०)	६५.० (६३.५, ६६.६)
विवाहको उमेर अनुसार यौन दुर्बलता			
१८ वर्ष भन्दा कम	६८.४ (६७.०, ६८.४)	७५.१ (७०.७, ७९.३)	६७.७ (६६.२, ६९.२)
१९-२४ वर्ष	६६.८ (६५.५, ६६.८)	७७.१ (७४.१, ८०.०)	६४.८ (६३.३, ६६.३)
२५ वर्ष भन्दा माथि	६०.९ (५८.६, ६०.९)	६५.७ (६१.६, ६९.५)	५८.६ (५५.७, ६१.४)

विवरण	जम्मा % (९५% CI)	पुरुष % (९५% CI)	महिला % (९५% CI)
रोगको अवस्था अनुसार यौन दुर्बलता			
दीर्घ रोग नभएकाहरू	६६.८ (६६.०, ६७.७)	६८.६ (६६.३, ७०.७)	६६.६ (६५.७, ६७.५)
कुनै एक दीर्घ रोग भएकाहरू	७६.४ (७४.१, ७८.६)	८७.६ (८४.१, ९०.६)	७१.७ (६८.८, ७४.५)
मधुमेह मात्रै भएका	७१.८ (६६.५, ७७.०)	८९.६ (८१.८, ९५.१)	६४.७ (५८.०, ७१.२)
उच्च रक्तचाप मात्र भएका	८३.२ (७९.६, ८६.४)	८२.९ (७६.०, ८८.१)	८३.४ (७९.०, ८७.४)
मधुमेह वा उच्च रक्तचाप वा अन्य मुटुको रोग मध्ये कुनै दुई वा सो भन्दा बढी रोग भएका	८४.६ (७६.७, ९०.३)	९२.२ (८४.०, ९७.०)	७३.४ (५८.४, ८४.१)
बाँझोपनको र यौन दुर्बलता (सहभागीको भनाईको आधारमा)			
बाँझोपनको समस्या नभएकाहरू	६६.५ (६५.६, ६७.४)	७२.३ (७०.२, ७४.५)	६५.४ (६४.४, ६६.४)
बाँझोपनको समस्या भएकाहरू (जम्मा १४४ जनाको) <i>*Interpret with caution due to small sample size for infertility (n=144)</i>	६४.९ (५९.१, ६९.९)	९१.२ (८२.७, ९६.७)	५८.३ (५२.०, ६४.४)
स्वस्थकर खानेकुरा र यौन दुर्बलता (हरियो साग सब्जी र फलफुल खाने मात्राको आधारमा)			
दिनमा ५ मात्रा (४०० ग्राम) भन्दा कम खानेहरू	६८.४ (६७.६, ६९.३)	७७.४ (७४.८, ७९.९)	६७.५ (६६.६, ६८.४)
दिनमा ५ मात्रा (४०० ग्राम) वा सो भन्दा धेरै खानेहरू	६४.८ (६२.९, ६६.६)	६७.२ (६४.३, ७०.०)	६३.२ (६०.६, ६५.५)
सुर्तिजन्य पदार्थको सेवन र यौन दुर्बलता			
धुम्रपान सेवनकर्ता			
कहिल्यै नगर्नेहरू	६७.७ (६६.८, ६८.५)	७०.८ (६८.२, ७३.२)	६७.३ (६६.४, ६८.२)
अहिले छाडेकाहरू	८०.३ (७५.९, ८४.२)	८२.४ (७७.३, ८६.७)	७४.६ (६४.९, ८२.१)
अहिले सेवन गरिरहनेहरू	६५.७ (६२.२, ६९.०)	७२.० (६७.८, ७५.७)	५४.२ (४८.३, ६०.१)
कहिलेकाहीँ सेवन गर्नेहरू	७७.२ (६७.५, ८५.६)	५७.४ (४३.३, ७२.०)	*
धुवाँरहित सुर्तिजन्य पदार्थको सेवन			
कहिल्यै नगर्नेहरू	६७.६ (६६.८, ६८.४)	७३.३ (७०.७, ७५.९)	६७.० (६६.१, ६७.९)
अहिले छाडेकाहरू	८६.० (७८.४, ९२.१)	८४.७ (७६.५, ९१.४)	*
अहिले सेवन गरिरहनेहरू	६८.८ (६६.०, ७१.६)	६९.८ (६६.५, ७२.८)	६४.८ (५८.२, ७१.६)
कहिलेकाहीँ सेवन गर्नेहरू	६०.४ (४४.४, ७२.७)	६४.२ (४९.६, ७८.३)	२२.७ (२.८, ७१.६)

विवरण	जम्मा % (९५% CI)	पुरुष % (९५% CI)	महिला % (९५% CI)
सुर्तिजन्य पदार्थ (धुम्रपान र धुवाँरहित दुबै) प्रयोग गर्नेहरू			
कहिल्यै नगर्नेहरू	६७.६ (६६.६, ६८.४)	७३.२ (७०.०, ७६.२)	६७.२ (६६.३, ६८.०)
अहिले छाडेकाहरू	८०.५ (७५.३, ८५.०)	८१.४ (७५.१, ८६.७)	७८.६ (६८.९, ८८.३)
अहिले सेवन गरिरहनेहरू	६७.२ (६४.७, ६९.४)	७०.९ (६८.१, ७३.५)	५८.४ (५३.९, ६२.९)
कहिलेकाहीँ सेवन गर्नेहरू	७०.७ (६०.३, ७९.७)	५१.० (३६.६, ६५.६)	९२.१ (७८.०, ९६.५)
रक्सीजन्य पदार्थ सेवन र यौन दुर्बलता			
नियमित सेवनकर्ताहरू	६८.८ (६५.३, ७२.१)	७३.४ (६९.५, ७६.९)	५१.६ (४३.७, ५९.७)
कहिलेकाहीँ सेवन गर्नेहरू	५९.२ (५६.४, ६२.०)	६२.१ (५७.९, ६६.१)	५६.७ (५२.८, ६०.५)
मोटोपन र यौन दुर्बलता			
दुबलोपान भएकाहरू (BMI १८.५ भन्दा कम)	७६.५ (७२.८, ८०.०)	८६.७ (७७.८, ९२.२)	७४.५ (७०.४, ७८.५)
सामान्य तौल भएकाहरू (BMI १८.५ – २४.९)	६६.८ (६५.६, ६७.९)	७३.२ (७०.३, ७५.८)	६५.६ (६४.४, ६६.९)
मोटोपन भएकाहरू (BMI २५.० – २९.९)	६७.० (६५.६, ६८.४)	६९.२ (६५.८, ७२.४)	६६.५ (६५.०, ६८.१)
धेरै मोटोपन भएकाहरू (BMI ३० भन्दा धेरै)	७१.४ (६९.४, ७३.४)	७१.९ (६५.५, ७७.४)	७१.४ (६९.२, ७३.४)
उच्च रक्तचाप र यौन दुर्बलता			
सामान्य रक्तचाप	६७.७ (६६.८, ६८.५)	७१.८ (६९.३, ७४.१)	६७.१ (६६.२, ६८.०)
उच्च रक्तचाप (Systolic $\geq$ 140 mm of hg and / or Diastolic $\geq$ 90 mm of hg)	६८.८ (६६.७, ७०.८)	७३.० (६९.६, ७६.२)	६६.३ (६३.६, ६८.९)
रगतमा चिनीको मात्रा र यौन दुर्बलता			
रगतमा चिनीको मात्रा सामान्य भएकाहरू (Random Glucose Level < 200mg/dl)	६७.६ (६६.७, ६८.४)	७१.८ (६९.७, ७३.८)	६६.८ (६५.९, ६७.७)
रगतमा चिनीको मात्रा उच्च भएकाहरू (Random Glucose Level $\geq$ 200mg/dl)	८४.१ (७९.४, ८८.५)	८६.२ (७६.८, ९२.६)	८३.२ (७७.०, ८८.२)

* indicates small sample size

CI=Confidence Interval

यो सर्वेक्षण स्थानीय एकीकृत विकास समाज नेपाल (सोलिड नेपाल)ले युएनएफपीए र अन्य सहयोगी साझेदारहरूको सहयोगमा सम्पन्न गरेको हो ।

थप जानकारीको लागि

स्थानीय एकीकृत विकास समाज नेपाल (सोलिड नेपाल)
सातदोबाटो, ललितपुर, बागमती प्रदेश, नेपाल
फोन : ०१-५१५१८५५, ०१-५१५१६५६
इमेल : info@solidnepal.org.np
वेबसाइट : solidnepal.org.np